

3. Мельничук М. М. Оцінка природно-ресурсного потенціалу Любешівського району Волинської області / М. М. Мельничук, Ю. В. Пасевич // Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream>

4. Попадинець Н. М. Сучасні проблеми використання природно-ресурсного потенціалу територіальних громад в Україні в умовах децентралізації / Н. М. Попадинець, Х. О. Патицька, І. В. Лещух // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2019. – Вип. 3 (137) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://ird.gov.ua/sep/sep20193\(137\)/sep20193\(137\)_003_PopadynetsNM,PatytskaKHO,LeshchukhIV.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20193(137)/sep20193(137)_003_PopadynetsNM,PatytskaKHO,LeshchukhIV.pdf).

УДК 551.5"324"(477.82)

Т. С. Павловська – кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії Волинського національного університету імені Лесі Українки;

М. А. Мельничук – аспірантка кафедри фізичної географії Волинського національного університету імені Лесі Українки;

М. М. Ступницька – студентка 2-го курсу географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки

ТРИВАЛІСТЬ І ЧАСОВІ РАМКИ ЗИМОВОГО СЕЗОНУ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОРІЧЧЯ

Роботу виконано на кафедрі фізичної географії ВНУ ім. Лесі Українки

Досліджено тривалість та хронологічні межі метеорологічних зим у Волинській області на метеостанціях Світязь, Володимир-Волинський, Любешів, Маневичі, Ковель, Луцьк упродовж останніх 19 років, з'ясовано тенденції змін тривалості зимового сезону за багаторічний період.

Ключові слова: метеорологічна зима, Волинська область, метеостанція, клімат.

Pavlovska T. S., Melnychuk M. A., Stupnytska M. M. Duration and Time Limits of the Winter Season in the Volyn Region at the Beginning of the XXI Century. The duration and chronological boundaries of meteorological winters in the Volyn region at the meteorological stations Svityaz, Volodymyr-Volynskiy, Lyubeshiv, Manevychi, Kovel, Lutsk during the last 19 years have been studied, the tendencies of changes in the duration of the winter season over many years have been clarified.

Key words: meteorological winter, Volyn region, meteorological station, climate.

Постановка проблеми. Проблема глобальної зміни клімату й, як наслідок, зміни умов проживання людини, безпеки та комфортності навколишнього природного середовища диктує необхідність моніторингу стану кліматичної системи країни та її регіонів. Розуміння проблем та перспектив, пов'язаних із регіональними проявами

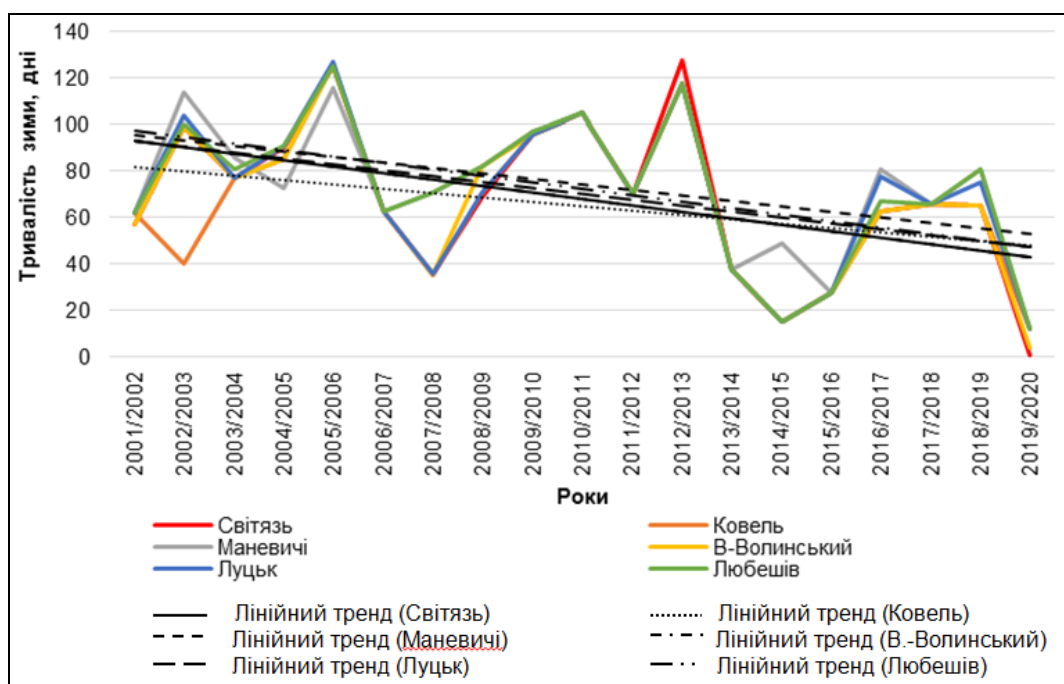
© Павловська Т. С., Мельничук М. А., Ступницька М. М., 2020

глобальних кліматичних змін, їх врахування при плануванні господарської діяльності є основою для забезпечення сталого розвитку регіонів [1; 3].

Мета дослідження. Метою цієї роботи є визначення мінливостей хронологічних меж та тривалості метеорологічних зим у Волинській області на метеостанціях (далі – МС) Світязь, Володимир-Волинський, Любешів, Маневичі, Ковель, Луцьк упродовж останніх 19 років (від початку зими 2001 р. до закінчення зими 2020 р.). Дослідження базувалося на фондових даних Волинського обласного центру з гідрометеорології (далі – ВОЦГМ) із використанням математико-статистичного, графічного та порівняльного методів.

Результати дослідження. Метеорологічною зимою вважають період, упродовж якого середньодобові температури повітря не перевищують -5°C . Дату переходу середньодобової температури повітря через 0°C у бік їхнього зниження вважають початком холодного періоду. Його закінченням є дата, починаючи з якої середньодобові температури повітря стають вищими за 0°C [2].

Середня тривалість зими на всіх метеостанціях Волині майже однакова. Так, на МС Світязь і МС Володимир-Волинський вона становить 68 днів, на МС Луцьк – 70, на МС Любешів – 72, на МС Маневичі – 74, а на МС Ковель – 65 днів. Проте в окремі роки тривалість цієї пори року суттєво відрізнялася від норми: інколи перевищувала 100 днів, а іноді не досягала й 10 днів. Наприклад, найдовша зима (128 днів) спостерігалася в 2012/2013 рр., а найкоротша (1 день) – у 2019/2020 рр. (рис. 1).

Рис. 1. Багаторічна динаміка тривалості метеорологічних зим на метеостанціях Волинської області (розраховано й проілюстровано авторами за даними ВОЦГМ)

Найчастіше зима в області розпочинається в грудні, хоча в окремі роки – в другій половині листопада. Упродовж досліджуваного періоду найбільш рання дата переходу середньодобових температур повітря нижче 0°C зафіксована у 2018 р. (17 листопада) на МС Любешів, Луцьк, Маневичі; найпізніший початок зими датується 31 грудня (2011, 2013, 2017 рр. на всіх метеостанціях і 2004 р. – на МС Маневичі).

Висновки. Метеорологічна зима на території області не співпадає із календарною й зазвичай триває менше. У структурі фенологічного року вона займає близько 20 %. Аналіз динаміки тривалості метеорологічних зим на метеостанціях Волинської області дає підстави констатувати, що для цієї території простежується

тенденція до скорочення зимового періоду. Для більш детального вивчення погодних умов зимового сезону та їх мінливості в часі та просторі необхідно простежити зміни температурного, вітрового режимів, режиму випадання атмосферних опадів, повторюваності, інтенсивності та локалізації небезпечних гідрометеорологічних явищ, що й складає перспективи наших досліджень. Отримана інформація може бути корисною для досліджень дискомфорту погодних умов зимового періоду, вивчення особливостей сезонного розвитку біоценозів Волинського краю, прогнозування гідрологічного режиму річок досліджуваної території та розробки стратегії розвитку секторів економіки з урахуванням особливостей сучасних погодно-кліматичних умов.

Джерела та література

1. Балабух В. О. Особливості погодних умов 2014 року в Україні / В. О. Балабух, Л. В. Малицька, О. М. Лавриненко // Наукові праці УкрНДГМІ. – 2015. – Т. 267. – С. 28–38.
2. Киналь О. В. Тривалість та часові межі кліматичних сезонів у Чернівцях на зламі ХХ–ХХІ століть / О. В. Киналь // Проблеми гірського ландшафтознавства. – 2014. – Вип. 1. – С. 101–108.
3. Малицька Л. В. Дискомфорт погодних умов зимового періоду в Україні / Л. В. Малицька // Укр. гідрометеоролог. журнал. – 2017. – № 20. – С. 26–36.